

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 38

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 4. oktober 1947

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Arg.

Ein royndarstund

Tað er ikki propaganda, eingin illviljað agitación, men ein köld og sáttlig metan, tá ið ein sigur, at Fólkalokkurin ongan-tíð hevur gjørt nakað bragd í føroyskum politikki — ja, tað er eitt ovikið stórt orð bragd at nýta í hesum føri: við vanligum turum orðum, sum nýtast manna millum, er at siga, at Fólkalokkurin hevur einki úrslit at sýna fram í sinum politikki. Hansara lutur í tí politiska livinum í Føroyum hevur verið orð, mótmæli og tóm »demonstration».

Alla kriggstíðina mælti hann imóti einum politikki, sum nú hansara egnu menn rósa. Hann mælti imóti meirilutanum í Løgtingi og fekk valg burtur úr mótmælinum, valg, sum gav honum ófört vald á Tingi. Men hann nýtti ikki sitt vald tá. Hann nýtti álópspolitikkinn, hann bar seg undan við tí, at hann sat við einum minniluta, hinir hövdu ræðið — hann hevði onga ábyrgd, tað vóru hinir. Hann »demonstreraði». Rýmdi av Tingi, hinir royndu at sita eftir, og menn uttan fyri lupu fram at súkva teir burt. Fåa Tinghóllina tóma. Ein fjóld tilbað henda djarva mótmælisflokkin, ið ongantíð slapp at royna seg, tí aðrir afturhaldsflokkar, svikjarar, lógu innimillum og forðaðu.

Slapp so hesin flokkur ongantíð fram at? Kom ongantíð royndarstundin, tann stóra stund sum kann koma bæði til hin einstaka og fólkalokkar, og sum gevur høvi at útinna roysnisverk?

Jú, hin stóra stundin kom, royndarstundin hevur verið. Fólkalokkurin hevur havt høvi at sýna Føroya fólki, hvat hann ætlaði og at útinna tey mál, hann segði seg at berjast fyri.

14. september 1946 var royndardagurin, tann dagurin, tá ið fólkaatkvøðan hevði givið Loysing ein, hóast litlan, meiriluta. Men hvussu stóð Fólkalokkurin henda dag, sum teir halda upp eins og ein blankan skjöldur fyri frælsishugaðum Føroya fólki?

Skuldi tann stevnuskrá, sum flokkurin bæði nú og framman undan hevði borið fram fyri

sinar veljarar nakrantíð fáa sömdir, so var tað hesa tingsetu, ið sett varð aftan á fólkaatkvøðuna, og sum segðist verða ætlað at nýtast til at fullgiggjað fólksins avgerð.

Hvat skuldi hesin nationali flokkur leggja í, um sambandsflokkar mótmæltu og lovaðu at fara í hernað móti teimum samtyktum, ið hetta Loysingartingið framdi? Hann stóð á föstum grundarlagi. Og politiskir flokkar, teir stríðast. Soleiðis er alla staðni.

Og um danska stjórnin, »Thetis», danska orlogsskipið, »Hroar», danski kongurin ella danskir hermenn hóttadu og sögdu seg viljað styðjað »sambandsflokkarnar», hvat skuldu slikar hóttanir rina á monnum, sum komnir vóru at fremja fólkeviljan. »Eg eigi vik og havnalag, og hvør vil sinum ráða». Hetta var eingin Hitler. Var og er nakar so barnsligur at halda, at Danir róku Tingmenn burtur við vápnum? Her hevði Fólkalokkurin sına stóru royndarstund. Hann kann ikki tosa um 14. septbr., tá hann sjálvur tók stóðid undan teirri avgerð, sum tá varð tikin.

Tað er slag í tóma luft nú at koma fram við mótmæli, fundarsamtykt. Hon er ein demonstration, einki annað. Og eingin Fólkalokks-Tingmaður hevur undirskrivað hana.

Tað er tann vanvirda sambandssamgongan, sum hevur tikið útspælið. Hon vann til fólkaatkvøðuna. Har sýnast realpolitikkarnir at sita. Javnadarflokkurin og Gamla Sjálvstýri ringu Sambandsflokkin at ganga við til eitt uppskot sum gevur Føroyum eitt sjálvstýri, ið Fólkalokksmaður má rósa, men sum flokkurin ikki torir at taka undir við. Hann heldur áfram at hanga í oyðubergi, hann hongur í lofti, og ongar fundarsamtyktir ella mótmælis-skriv evna at fáa hann úr loftinum aftur.

Samgonguflokkarnir fara meðan at útnevna nevnd og vissa sær ferðapláss við »Tjaldrunum». Og tað er óvist, at hetta teir fara at samtykkja saman við »Knúti», fer ikki at vera eins væl dámt og stýrisskipanin undir krignum nú er tað. Byttisligt er í hesum tíðum at heingja seg í orðalag og lógarpetti. Lívið evnar at skúgva slíkt til viks — um tann kraft er í, sum skapar hitt livandi, virkandi liv.

Bókadagurin

fyrsta leygardag í oktober

Dagurin. Føroyingar skulu minnst um andaligu uppbygging Føroya

Lond royna at skapa sær eitt andlit. Tað vil siga búgva seg soleiðis út vinnuliga og andaliga, at heimurin festir eygu á tey.

Smáland kunna ikki gera um seg við at sýna fram makt, men tey kunna á øðrum umráðum skapa sær virðing millum heimsins fólk.

Íslenska fólkið er fáment, men langt er síðan, at tað skapti sær eitt andlit, og úrheimurin gav ti ans. Tað er nógv framgengið á okkara dögum vinnuliga, men tað er ikki á hesum økinum, tað er heimsgitið. Bókmentir Íslands er tað, ið merkir fólkið, og sýnir andlit tess fyri úrheiminum.

Íslendingar hava ti sæð tað sum eina skyldu at verja um sínar bókmentir, ognast tær og skapa nýggjar. Bókabúðirnar eru tættar, og øll verða eggjað at keypa bókur og nóra um hesar dýrgripir landsins.

Føroyingar hava hesa tíð gjørt stórbrøgd vinnuliga, og teir eru har farnir at skapa sær eitt andlit. Undir bardaganum sýndu teir dirvi og ágrýtni, her kom eitt sterkt føroyskt andlit fram, og londini, sum stóðu í

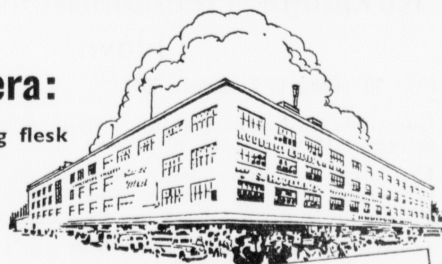
bardaganum, festu eyga á hetta litla oyggjafólkið og góvu ti rós.

So státt fara andlitsdrøgin í tjóðini meiri og meiri at koma fram. Men tað er eitt, ið ikki rættiliga hevur fest seg: bókmentirnar, tær ið skulu leggja stóðid undir andaligan gróður úr heimligari mold. Vit hava andaligt andlit, meir enn so; men vit mugu fáa tað meiri týðuliga til sjóndar. Vit mugu gera sum Íslendingar, at vit eisini her fara at taka lop undir okkum og fáa úrheimin at geva bókmentum okkara ans. Kunna vit tað, so eru tær ikki tann ringasti umboðsmaðurin. — Bókadagurin, sum er settur á hvørjum ári fyrsta leygardag í oktober, er ætlaður at vera ein dagur, sum skal savna tjóðina um hetta endamál. Latid okkum so leggja burtur stríð og klandur og savnast um tað, sum kann verða fólki og landi til heiðurs og frama. Bókmentir eru stórar ognir hjá einum landi. Tær skapa virðing fyri okkum millum heimsins fólk. Men vit eru fáment og ofra vit einki fyri at stímbra tær, so torna tær upp og fólga burtur.

Keypið føroyskar bókur í dag BÓKADAGIN!

Vit levera:

Fesk't kjøt og flesk
pysur
feitevörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S

Kødbyen, København.

UMBØD:
B. MORTENSEN
TØRSHAVN
Telefon 326